
У ЮВІЛЕЙНІ ГРАКІВСЬКІ ЧИТАННЯ

21—24 жовтня 2009 р. у м. Запоріжжя відбулася Міжнародна наукова конференція «Проблемы скифо-сарматской археологии Северного Причерноморья», присвячена 110-річчю від дня народження професора Б.М. Гракова. Вона проходить раз на п'ять років, перші читання відбулися в далекому вже 1989 р.

У роботі конференції взяли участь представники різних установ та навчальних закладів України (Запоріжжя, Київ, Дніпропетровськ, Одеса, Севастополь, Донецьк, Нікополь, Бердянськ), Росії (Москва, Ростов-на-Дону) та Молдови (Кишинів, Тирасполь).

© С.І. АНДРУХ, Г.М. ТОЩЕВ, 2011

Конференцію відкрив доцент Запорізького Національного університету Г.М. Тощев. З вітальним словом виступили директор Запорізького краєзнавчого музею проф. Г.І. Шаповалов, професор Дніпропетровського Національного університету І.Ф. Ковальова, завідувач відділу Північно-Західного Причорномор'я ІА НАНУ к. і. н. Т.Л. Самойлова, д. і. н. В.Ю. Мурзін.

На пленарному засіданні у приміщенні ЗОКМ виступили Г.М. Тощев та І.В. Бруяко, доповіді яких із застосуванням мультимедіа дали можливість присутнім ознайомитися з матеріалами відомих пам'яток — Мамай-Гора у Нижньому Подніпров'ї та Картал у пониззі Дунаю. У доповіді В.І. Клочка, заслуханої з великою ціка-

Учасники V Граківських читань (фото А.А. Филлипенко)

вістю, викладена нова концепція походження скіфів, а О.В. Фатеєв представив нову типологію клейм Гераклеї Понтійської.

У зверненні до владних структур України, зачитаному А.Г. Плешивенко та О.В. Тубольцевим, яке підписали згодом представники різних міст, мова йшла про необхідність посилення уваги до збереження археологічної спадщини, зокрема, курганів.

Робота секційних засідань проходила у саторії на о. Хортиця. Секцію доби бронзи вів Г.М. Тощев, а об'єднану (скіфо-сарматської та античної археології) — І.В. Бруяко. На першій з додатковою доповіддю (не зазначена у програмі) виступив С.М. Агульников, а на другій — В.М. Саєнко.

Науковці мали чудову нагоду обговорити виступи та висловити свої думки з приводу кожної доповіді. Підсумовуючи роботу конференції, були висловлені побажання продовжувати Граківські читання і на майбутнє.

Учасники конференції здійснили екскурсію на відому Кам'яну могилу в Мелітопольському районі, де з великим задоволенням огляну-

ли саму пам'ятку і експозицію музею, віддали належну шану Б.Д. Михайлову.

Було оглянуто також експозицію Музею історії зброї у м. Запоріжжя та Скіфський стан на о. Хортиця.

Матеріали конференції видані у XV томі «Старожитностей степового Причорномор'я і Криму». Тут надруковано 50 розширених доповідей та п'ять статей, що супроводжуються рисунками і фотографіями (загальний обсяг 314 с.).

Інформація про роботу V Граківських читань викладена на сайті «Museum» — <http://www.formuseum.info/2009/11/02/grakovskie.html>.

V Граківські читання — ювілейні. Тому варто навести деякі цифри. На першу конференцію (1989 р.) було подано 123 тези (136 осіб), на другу (1994 р.) — 98 тез (117 осіб), на третю (1999 р.) — 81 теза (93 особи), на четверту (2004 р.) — 67 тез (79 осіб), на п'яту (2009 р.) — 50 тез (59 осіб).

Таке зменшення учасників пояснюється причинами економічного характеру, але, не виключено, що свою роль відіграє в сучасних умовах і ставлення до археології як науки.

С.І. АНДРУХ, Г.М. ТОЩЕВ

Обращение участников V Граковских чтений

Археологическое наследие Украины несет невосполнимые утраты в результате грабительских раскопок. Бездействие властей, отсутствие в обществе активного противостояния разрушению археологических памятников, попустительство коллекционированию артефактов, добытых незаконным путем, безнаказанность грабителей вызывают закономерную тревогу археологов.

Организованное расхищение древностей приобрело промышленный характер и охватывает все новые территории. Распоясавшиеся грабители используют строительную технику, официально заключают договора на проведение раскопок.

В границах Запорожской обл. только за последнее время выявлено пять случаев целенаправленного разрушения курганов в процессе поиска предметов для продажи. Ни одно из них, даже резонансная попытка осквернения памятника национального значения — кургана Куляб-Могила, не нашло необходимого завершения — наказания виновных.

Подобные явления характерны для большинства регионов Украины. Участники Граковских чтений обращаются с призывом к научной общественности объединить усилия по сохранению археологического наследия, обратить внимание властных структур всех уровней на опасность сложившейся ситуации и принять действенные меры по его защите и сохранению.

Запорожье, 21 октября 2009 г.